

СИМЛОГ – СЪВРЕМЕНЕН ПОДХОД ЗА ИЗСЛЕДВАНЕ НА ВЪТРЕГРУПОВИТЕ ОТНОШЕНИЯ И ЦЕННОСТИ

Биляна Великова

This paper presents the SYMLOG as a contemporary way of approach, that serves the purpose of analysis the phenomenon “life field” [Robert F. Bales and colleagues, 1979]. The acronym SYMLOG stands for “Systematic Multiple Level Observation of Groups”.

SYMLOG is a theory of personality and group dynamics integrated with a set of practical methods for measuring individual and group behavior. SYMLOG theory is a comprehensive unification of findings and theories from psychology, social psychology and sociology that was deservedly named “a new field theory”.

Particular attention is paid to advantages and limitations of the SYMLOG system, and also it is discussed its practical applications.

Една от най-дискутираните теми в областта на социалната психология е темата за методите за изследване на груповите отношения. Интересът към нея е продиктуван от факта, че голяма част от човешкия живот преминава в рамките на различни по вид и същност социални групи. Затова подобен тип изследвания и получените резултати се характеризират с висок процент практическа приложимост.

Към класическите методи за изследване на груповите отношения се отнасят методите, дефиниращи полето на групова динамика. От своя страна динамиката представя процесите, които протичат в рамките на междуличностните контакти и взаимоотношения в групата. Изследователските методи на вътрегруповите отношения могат да се разделят на три подгрупи:

- самооценъчни методики под формата на въпросници или социометрични техники (Морено, 1951);
- системно наблюдение на групи /анализ на интерактивните процеси (Бейлс, 1970);
- развитие на експериментални техники.

В рамките на настоящата статия ще представим един от най-известните методи за изследване на т.нар. *социална структура*. Джоунс и Йънг въвеждат понятието *социална структура*, за да опишат модела на т.нар.

социално обкръжение, а именно „системни отношения между членовете, изграждащи структурата“ (Jones & Young, 1972, с.106). С помощта на социалната структура се описват взаимоотношенията на индивидите, които я изграждат. Джоунс и Йънг описват традиционните социометрични методи (Bjerstedt, 1956; Moreno, 1951) като индивидуален избор въз основа на афективен критерий, каквито са вариациите в степен на предпочитание/ харесване на членовете в социалната група. С помощта на такъв тип данни репрезентациите на груповата структура и произтичащите от тях модели на междуличностни отношения се представят във вид на система от свързани чрез стрелки кръгове, обозначаващи членовете на групата. Макар и геометрично, представянето не е подчинено на законите на Евклидовата метрика.

Интересът ни в настоящата статия е насочен към **Евклидовите геометрични репрезентации на социалната структура**, каквито са моделите на Р. Бейлс и колеги (Бейлс, 1970; Кларк, 1953). Конструирването на методика на базата на законите на Евклидовата метрика предоставя, от една страна, сериозна математическа обосновка на изследователския инструментариум и, от друга, възможност за онагледяване на етапите и резултата от приложената техника. Пример за това е картината на конкретната групова реалност, представена чрез диаграмата на „полето“, която визуализира резултатите, получени със СИМЛОГ — методиката на Р. Бейлс и колеги (1970). Според Джоунс и Йънг един от основните недостатъци на модела на Бейлс е предварителният избор на дименсии, които ограничават възможните индивидуални различия във възприемането на социалната структура (Jones & Young, 1972). Независимо от критичната оценка на изследователските методи, включени в СИМЛОГ, са доказали своята валидност и ефективност в практиката, като се оценяват в световен мащаб като един от най-атрактивните и лесно манипулируеми инструментариуми за изследване на групова реалност и динамика. Доказателство за това е станалата класическа типология на лидерските стилове на Р. Бейлс, съгласно която в малката група могат да се наблюдават два типа лидери, незивисими един от друг — социо-емоционални и ориентирани към изпълнение на груповите задачи (Bales, 1958; цит. по Farey, 1993). Данните, получени чрез СИМЛОГ, позволяват анализ във вид на достъпна за изследователя информационна матрица. Основно предимство на изследването чрез инструментариума на СИМЛОГ е възможността за корекции в желаната насока, а именно повишаване на груповата ефективност и степен на удовлетвореност от междуличностните отношения в групата.

Същност и характеристики на СИМЛОГ

Повече от половин век (от 1950 г.) Бейлс и колеги разработват системата от методи за изследване и теория на личността в груповата реалност. Теорията, която използва СИМЛОГ, е интегративен модел на основните теории в рамките на социалната психология, социологията и психологията като цяло. Тя представлява „нова теория за полето“ (Bales, 1985), според